

STUNDER

Premiär i sommar S. 23

Info Express

År 9, Nr. 80 • MARS 2026 • 24 sidor • www.infoexpress.se • www.xpressmedia.eu • Frivilligt: Om du gillar innehållet, se s. 2

XPRESS
MEDIA GROUP

2026
Annonsering lokalt och
regionalt i Öresundsregionen
– både i tryck och digitalt.

SKANNA FÖR MER INFO

KONTAKT

www.xpressmedia.eu
office@xpressmedia.eu

Rymdskrotet fortsätter att öka i omloppsbanan

S. 14

När AI växer – räcker jorden till?

S. 15

PREMIÄR FÖR HELT NYA
SOLTERRA
100% SÄKERHET. HELT ELEKTRISK.

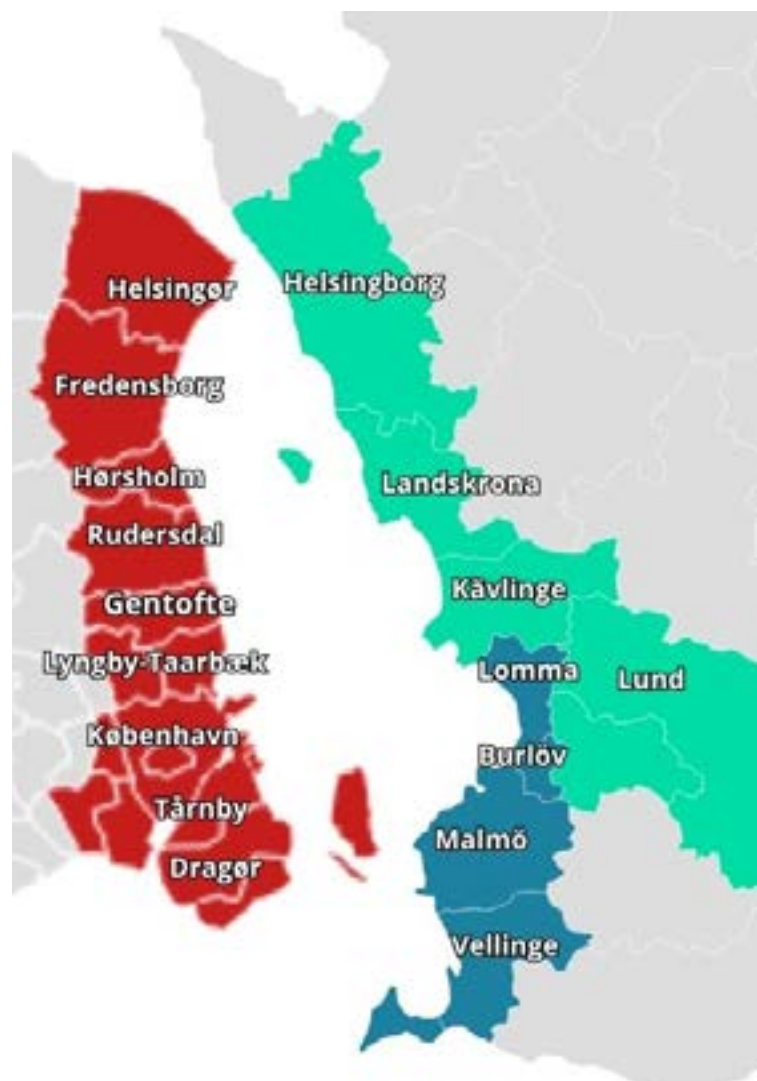
Elförbrukning 14,1–15,5 kWh/100 km, räckvidd blandad körning 473–512 km, CO₂-utsläpp 0 g/km (WLTP) Bilen på bilden är extrautrustad. *Gäller nya Subaru Solterra t.o.m. 28 februari 2026. **10 ÅRS GARANTI:** Efter varje genomförd service får du 12 månader eller 15 000 km extra garanti – helt utan kostnad. Garantin kan förnyas vid varje servicetillfälle och upphör först när bilen fyllt 10 år eller gått 200 000 km. För fullständiga villkor, kontakta din återförsäljare. **TRE ÅRS FRI SERVICE:** Eller vid 1500, 3000 och 4500 mil.

CITY MOTOR

MALMÖ | www.citymotor.se
Jägershillgatan 6, 040-42 06 02,
Mån–Fre 09–18, Lör 11–15

10 ÅRS GARANTI SUBARU SAFE **3** ÅRS FRI SERVICE

I en föränderlig värld blir tydlighet, kvalitet och ansvar viktigare än någonsin.

Tempot i dagens samhälle gör det allt svårare att skapa sammanhang. Information finns överallt – men förståelse kräver urval, perspektiv och kvalitet.

Världen omkring oss rör sig snabbt. Nyheter passerar i ett högt tempo, perspektiv förändras och det som igår kändes självklart kan idag upplevas osäkert. Därför blir behovet av sammanhang, trovärdighet och långsiktighet avgörande.

På Info Express har vi från början haft en tydlig ambition: att inte följa bruset, utan att skapa en plattform där innehåll får ta verklig plats. Där kvalitet går före kvantitet, och där varje publicering har ett syfte – att informera, inspirera och bidra med konkreta möjligheter.

Vi tror på värdet av lokala och regionala berättelser. Bakom varje verksamhet finns människor, idéer och ett engagemang som förtjänar att synas i rätt sammanhang. Vår uppgift är att skapa den kopplingen – mellan företag och målgrupp, mellan innehåll och verkligt värde.

Tillsammans med våra publikationer Öresund Spotlight och vårt nya premiärmagasin STUNDER, fortsätter vi att utveckla en plattform som kombinerar print och digital närvaro. En plattform där innehållet inte bara konsumeras – utan används.

Vi vill också rikta ett varmt tack till våra partners, annonsörer och samarbetspartners som gör detta möjligt. Samt till våra läsare – som följer, stöttar och ger oss anledning att fortsätta utvecklas.

Vår ambition är enkel: att bygga något hållbart över tid. Med fokus på kvalitet, relevans och långsiktigt värde.

Till alla som firar påsk önskar vi en lugn, fin och Glad Påsk.

Laurentiu Mihai - Ansvarig utgivare, Info Express

XPRESS DEALS

Gratis digital annonsering!
Köp en annons i Info Express, Stunder eller Öresund Spotlight – få gratis digital annonsering på Xpress Deals!

0761-888-442 | office@xpressdeals.eu | www.xpressdeals.eu

HELT NYA MAZDA CX-5

DEN BÄSTA RESAN TAR ALDRIG SLUT

Helt nya Mazda CX-5 bygger vidare på ett arv av pålitlighet och mångsidighet. Den är utformad för att uppfylla alla dina vardagsbehov med den senaste tekniken som stöd under körningen och mer flexibilitet tack vare en större kupé. Detta är nästa nivå av Mazda CX-5, med rötterna i hantverk och förfinad för en förstklassig körupplevelse.

FRÅN 369 900 KR

10 ÅRS GARANTI

Förbr., ol. könn. (WLTP): 7-7,5 l/100km, CO2 bl. könn. (WLTP): 157-169 g/km. Bilan på bilden kan vara extrautrustad. Tillrägarantin innefattar: 3 års fabriksgaranti samt 7 års förlängd garanti. Villkor på mazda.se.

Info / Express

X Solutions HB. Org nr: 969778-9353
Tidningschef/Ansvarig utgivare: Laurentiu Mihai
E-post: office@infoexpress.se
Distribution: X Solutions HB
Tryck: Pressgrannar AB, Linköping

Kontaktuppgifter

Webbsida: www.infoexpress.se
Redaktion: office@infoexpress.se
Annons: annonsering@infoexpress.se
Hälsa på: hello@infoexpress.se
Vi ser fram emot din hälsning!

PRIS: FRIVILLIGT OM DU TYCKER OM INNEHÅLLET!

GÄLLER VID UTDELNING

Swish: 123 213 99 05 X Solutions HB

Allt material i tidningen lagras digitalt. För ej beställt material ansvarar ej. De som sänder in material anses medge till digital lagring och publicering.

Mazda Center i Svedala / City Motor i Malmö
Industrigatan 3 Svedala / Jägershillgatan 6 Malmö
040-402010 / 040-420602
www.mazdacenter.nu / www.citymotor.se

CITY MOTOR

Ny rapport: Arbetskraften finns – men på fel sida av Öresund

Pendling över Öresund kan bli en nyckel till en bättre balans på arbetsmarknaden i regionen. Bild: Max Avans - Pexels

En ny rapport visar att arbetslöshet i Skåne och brist på arbetskraft i Danmark kan minska genom bättre matchning över Öresund. Potentialen är stor – men barriärerna är fortfarande tydliga.

Arbetsmarknaden i Öresundsregionen präglas av en tydlig obalans. I södra Sverige, särskilt i Skåne, är arbetslösheten fortsatt relativt hög, samtidigt som arbetsgivare i Köpenhamnsområdet har betydande svårigheter att hitta rätt kompetens.

Enligt en rapport från Greater Copenhagen uppger över 20 procent av arbetsgivarna i Region Hovedstaden att de har problem att rekrytera medarbetare med rätt kvalifikationer. Bristen gäller flera sektorer, däribland bygg, IT, service, utbildning och vård.

Samtidigt finns det i Skåne arbetssökande med utbildning och erfarenhet som i stor utsträckning motsvarar den danska efterfrågan. Rapporten pekar därför på en betydande potential i att stärka matchningen över Öresund och skapa en mer integrerad arbetsmarknad i regionen.

De ekonomiska effekterna kan bli omfattande. Enligt analysen kan en ökad arbetskraftsrörlighet bidra med upp till 13 miljarder kronor i samhällsekonomiska vinster.

Skanna och läs rapporten

För företag innebär det bättre tillgång till kompetens, medan arbetssökande får tillgång till fler möjligheter och en bredare arbetsmarknad.

Trots detta kvarstår flera hinder. Skillnader i regelverk, administrativa system och nationella processer gör det mer komplicerat att arbeta över gränsen. För vissa grupper kan regler kring arbetstillstånd innebära ytterligare begränsningar.

Rapportens slutsats är tydlig: utmaningen ligger inte i brist på arbetskraft – utan i hur effektivt den kan matchas med efterfrågan. Med rätt förutsättningar finns möjligheten att stärka hela Öresundsregionens konkurrenskraft.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Greater Copenhagen

Arbetsmarknaden i södra Sverige – särskilt läget i Skåne

Trots en relativt stabil arbetsmarknad i Sverige som helhet är skillnaderna mellan regioner tydliga. I södra Sverige, särskilt i Skåne, är utmaningarna fortsatt större – samtidigt som möjligheterna över Öresund är närmare än någonsin.

Enligt Statistiska centralbyrån delas befolkningen in i sysselsatta, arbetslösa och personer utanför arbetskraften. Statistiken omfattar personer mellan 15 och 74 år och ger en övergripande bild av arbetsmarknadens struktur. På nationell nivå är utvecklingen relativt stabil. Samtidigt är skillnaderna mellan regioner betydande. I södra Sverige, och särskilt i Skåne, är

arbetslösheten generellt högre än riksgenomsnittet, och fler personer står längre från arbetsmarknaden. I Västra Skåne, där kopplingen till Köpenhamn är som starkast, framträder en särskild situation. Här finns både tillgänglig arbetskraft och geografisk närhet till en av Nordens mest dynamiska arbetsmarknader. Det skapar en tydlig potential. Ökad rörlighet över Öresund kan

Bild: Unsplash

bidra till att minska obalansen mellan utbud och efterfrågan – men statistiken visar också att matchningen fortfarande är en utmaning. Samtidigt framträder en dubbel bild: en stabil arbetsmarknad i

Sverige som helhet, men med regionala skillnader där södra Sverige kan spela en viktig roll i framtida lösningar.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källor: Statistiska centralbyrån

Köpenhamn bygger ut laddnätet – fler och snabbare möjligheter för elbilister

Tillgången till laddning blir allt viktigare i takt med att antalet elbilar ökar. Köpenhamn fortsätter nu att utveckla sin laddinfrastruktur, med fokus på både fler laddpunkter och bättre kapacitet i hela staden.

Köpenhamns kommun intensifierar arbetet med att bygga ut stadens laddinfrastruktur för elbilar. Genom en ny upphandling skapas förutsättningar för fler laddmöjligheter på kommunal mark, samtidigt som kapaciteten i systemet stärks.

Utbyggnaden sker i samarbete med privata operatörer, som ansvarar för installation och drift av laddpunkterna. Kommunens roll är att styra placering och säkerställa att infrastrukturen utvecklas i linje med stadens behov.

Tillgänglighet i fokus
Satsningen syftar till att förbättra tillgängligheten till laddning i hela Köpenhamn. I

takt med att fler invånare väljer elbil ökar kraven på ett välfungerande och geografiskt jämnt fördelat laddnät.

Genom att etablera fler laddpunkter på strategiska platser vill kommunen göra det enklare för boende utan egen laddmöjlighet att använda elbil i vardagen.

Snabbladdning som komplement
Parallellt med utbyggnaden av normalladdning utvecklas även möjligheterna till snabbladdning. Nya snabbladdare planeras på utvalda platser i staden, där behovet av kortare laddtider är som störst.

Bild Unsplash

Detta skapar bättre förutsättningar för både daglig pendling och längre resor.

Anpassning till en växande marknad
Bakgrunden till satsningen är den snabba utvecklingen inom elektrifierad transport. Köpenhamn arbetar aktivt för att säkerställa att infrastrukturen håller jämna steg med efterfrågan.

Målet är ett laddnät som upplevs som tillgängligt, stabilt och tillräckligt utbyggt för att möta både dagens och morgondagens behov.

Del av stadens klimatarbete
Utbyggnaden av laddinfrastrukturen är en del av Köpenhamns bredare strategi för att minska utsläppen från transportsektorn. Genom att underlätta övergången till eldrift vill staden bidra till en mer hållbar mobilitet.

Satsningen stärker samtidigt förutsättningarna för en fortsatt elektrifiering i hela Öresundsregionen.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källor: Köpenhamns kommun

Premodul
3 000 kr rabatt

Paketerbjudanden:
Kamin + skorsten

Contura
2 000 kr rabatt

Contura
Paketpris: 34 900 kr
inkl 4 m skorsten
Premodul

Contura 800 Style
Gäller t o m 31/5 vid köp av komplett skorsten

Contura C51/52
Gäller t o m 31/3

Eldabutiken Vellinge
Välkommen till Falsterbovägen 179
Öppet: mån–tors 10–18, fre 10–16, lör 10–13, sön stängt

elda
Vellinge

Ekonomisk standard påverkar beslutet att skaffa barn

Bild: Pixabay

Den ekonomiska situationen spelar en viktig roll för om människor väljer att skaffa barn. Det visar en rapport från forskare vid Lunds universitet som analyserat hur den ekonomiska standarden har utvecklats för hushåll med och utan barn.

Unga vuxna har tappat ekonomiskt
Rapporten är en del av utredningen En framtid med barn. Forskarna har studerat hur den ekonomiska standarden har förändrats för personer i åldrarna 20–29 år och 30–39 år och jämfört deras situation med den övriga arbetsföra befolkningen.

Resultaten visar att framför allt yngre vuxna har tappat ekonomiskt i relation till andra grupper i samhället. Enligt forskarna beror utvecklingen både på politiska förändringar och på andra samhällsfaktorer.

Personer som arbetar har fått lägre skatt, medan grupper som studerar, är föräldradiga eller lever som ensamstående i större

utsträckning har halkat efter ekonomiskt. Samtidigt har bidrag och ersättningar inte ökat i samma takt som lönerna.

Längre studietid påverkar ekonomin
En annan förändring är att allt fler studerar och att studietiden i många fall har blivit längre. Det innebär att många unga vuxna befinner sig i studier under en längre period och därför har en mer begränsad ekonomi.

På längre sikt kan utbildning leda till högre inkomster, men under studietiden är den ekonomiska standarden ofta lägre än för personer som redan etablerat sig på arbetsmarknaden.

Större ekonomisk risk för kvinnor
Rapporten visar också att kvinnor ofta tar en större ekonomisk risk i samband med att de får barn.

Föräldraledighet och vård av sjukt barn kan innebära ett tillfälligt inkomstbortfall och påverka möjligheterna till karriärutveckling. En tidigare studie från 2024 visar att män och kvinnor utvecklas relativt lika i arbetslivet fram till det första barnet. Därefter halkar kvinnor ofta efter och kommer sällan helt i kapp.

Kvinnor tar dessutom fortfarande ut en större del av föräldraledigheten, vilket kan påverka både inkomster och karriärmöjligheter.

Fler väntar med att skaffa barn
Forskarna konstaterar också att människor i Sverige fortfarande bildar par i ungefär samma utsträckning som tidigare. Däremot väljer fler att inte skaffa barn.

När barn föds sker det dessutom ofta senare i livet. När familjebildningen skjuts upp kan det också bli svårare att få så många barn som man egentligen önskar.

En fråga för hela samhället
Forskarna betonar att barn inte bara är en privat fråga utan också en investering i samhällets framtid. Därför kan det vara viktigt att samhället erbjuder trygghetssystem som gör det möjligt att kombinera familjeliv och arbete.

En åldrande och minskande befolkning kan annars på sikt påverka ekonomin.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Lunds universitet

Över en halv miljon arbetslösa i Sverige – sysselsättningen ökar bland unga

Arbetslösheten i Sverige ligger fortsatt på en relativt hög nivå. Enligt den senaste statistiken från Statistiska centralbyrån uppgick arbetslösheten till 8,8 procent i februari 2026, vilket motsvarar drygt en halv miljon personer.

Enligt Arbetskraftsundersökningarna (AKU) från Statistiska centralbyrån uppgick arbetslösheten i Sverige till 8,8 procent, vilket motsvarar omkring 510 000 arbetslösa personer i åldern 15–74 år.

Statistiken visar också skillnader mellan kvinnor och män. Antalet arbetslösa män uppgick till 268 000, medan 242 000 kvinnor var arbetslösa under samma period. Jämfört med samma period året innan har

arbetslösheten ökat med 0,4 procentenheter, enligt SCB:s uppgifter.

Samtidigt visar statistiken att sysselsättningen bland ungdomar har ökat, vilket innebär att fler personer i åldern 15–24 år arbetar jämfört med året innan.

Arbetskraftsundersökningarna genomförs varje månad och beskriver situationen på arbetsmarknaden för befolkningen i åldern

15–74 år. Undersökningen är en av de viktigaste statistiska källorna för att följa utvecklingen på den svenska arbetsmarknaden.

Info Express-redaktionen. Bild: Pixabay
E: hello@infoexpress.se
Källa: Statistiska centralbyrån (SCB)

Fina kampanjpriser!

Årets köksnyheter från Ballingslöv är här! För att fira detta erbjuder vi ett prisavdrag. Du får upp till 50 000 kr vid köp av kök och bänkskivor.*
Vi erbjuder även fina kampanjpriser på vitvaror samt 25% rabatt på badrum och förvaring.

Välkommen in så berättar vi mer!

Ballingslöv® / SVÅGERTORP
DRAKAGATAN 2, 040-37 78 90

*Vid köp av kök för minst 250 000 kr

EU testar nya metoder för att minska bifångst i Östersjön och Nordostatlanten

Tiotusentals marina djur och sjöfåglar fastnar varje år oavsiktligt i fiskeredskap i europeiska vatten. För arter som tumlare, havssköldpaddor och vissa sjöfåglar kan bifångst få allvarliga konsekvenser för redan utsatta bestånd.

Bild: Ecomare / Berend (Wikimedia Commons)

Inom projektet har riktlinjer för samarbetsprinciper och bästa praxis tagits fram, liksom material om hur effektivt intressentengagemang kan bidra till minskad bifångst. En större internationell konferens om bifångst av marina mega-faunaarter planeras till 2027.

Avslutning
LIFE CIBBRiNA är en del av EU:s LIFE-program och kopplas till den gemensamma fiskeripolitiken, EU:s biodiversitetsstrategi för 2030 samt unionens marina handlingsplan.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Europeiska kommissionen

Nu testar EU-finansierade projektet LIFE CIBBRiNA nya metoder för att minska problemet – i nära samarbete med yrkesfiskare. Målet är tydligt: att skydda hotade arter utan att äventyra fiskets ekonomiska bärkraft.

Projektet omfattar åtta fallstudier och involverar både småskaligt och storskaligt fiske i tio EU-länder, däribland Sverige och Danmark, samt Island, Norge och Storbritannien. Fokus ligger på Nordostatlanten, Östersjön och Medelhavet – havsområden där samspelet mellan miljöskydd och näringsliv är särskilt känsligt.

Nya nät och akustiska varningssignaler
Den första praktiska prövningen genomfördes i vattnen utanför Islands nordkust. Där testades en ny typ av fisknät – så kallade PearlNets – konstruerade för att minska risken att marina däggdjur fastnar samtidigt som fiskfångsten bibehålls.

Totalt sattes 13 PearlNets ut. Fem av dem utrustades med akustiska signalgivare, så kallade pingers, som ska avskräcka tumlare från att närma sig näten.

Enligt de första resultaten registrerades 32 bifångster av tumlare under testperioden. Tre av dessa skedde i PearlNets – och inga i de nät som var utrustade med pingers.

Samarbete i centrum
En bärande princip i LIFE CIBBRiNA är att arbeta tillsammans med fiskare, snarare än att utforma åtgärder utan deras medverkan. Projektkoordinator Anne-Marie Svoboda från Nederländernas jordbruks-, fiskeri-, livsmedels- och naturministerium betonar vikten av dialog:

”Under många år märkte jag att beslutsfattare, forskare och organisationer ofta talade om fiskarna – men inte med fiskarna. CIBBRiNA utvecklades för att arbeta tillsammans med dem från allra första början, eftersom de är avgörande för att lösa problemet.”

Soffor&Sängar
SITT BÄTTRE • SOV BÄTTRE

Caroli köpcentrum • Östergatan 12 Malmö
www sofforsangar.se • Tel 040-139911

2-sits, 150 cm, + 1-sits
9 900:-

Stor djup soffa, 324
5 990:-

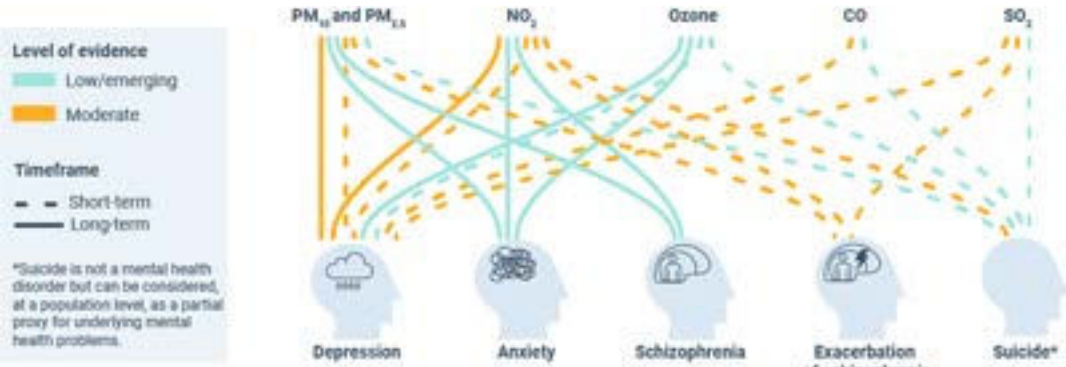
OUTLET
UTFÖRSÄLJNING AV
SOFFOR, SÄNGAR,
BÄDDMADRASSER
OCH SÄNGGAVLAR
TILL BILLIGA PRISER

Ställbar säng, 90 x 200
4 000:-

Stor djup soffa, 324
14 990:-

Föroreningar kopplas till psykiska hälsoproblem i Europa

Exponering för miljöföroreningar kan vara kopplad till en ökad risk för psykiska hälsoproblem. Det framgår av ny information från European Environment Agency (EEA), som sammanställt forskning om sambandet mellan föroreningar och mental hälsa.

Miljöföroreningar kan påverka människors psykiska välbefinnande. Enligt Europeiska miljöbyrån (EEA) visar forskning att exponering för luftföroreningar, buller och vissa kemikalier kan vara kopplad till psykiska hälsoproblem, bland annat depression och ångest.

I sin genomgång av vetenskapliga studier lyfter EEA fram flera typer av föroreningar som kan ha betydelse för mental hälsa. Luftföroreningar, särskilt små partiklar i luften som PM10 och PM2,5, har i forskning associerats med en ökad risk för psykiska besvär. Även expo-

Rapporten beskriver också hur buller från trafik och andra urbana miljöer kan kopplas till psykisk stress och försämrat välbefinnande. Samtidigt pekar forskningen på att vissa kemikalier i miljön kan påverka hjärnans utveckling och funktion.

nering för kvävedioxid (NO₂), ozon (O₃), kolmonoxid (CO) och svaveldioxid (SO₂) ingår i forskningen om hur miljöfaktorer kan påverka hjärnans funktion.

Enligt EEA kan barn och unga vara särskilt känsliga för miljöfaktorer påverkan. Exponering under tidiga livsstadier kan ha betydelse för hjärnans utveckling och därmed även för mental hälsa senare i livet.

Europeiska miljöbyrån framhåller att åtgärder som minskar föroreningar i miljön också kan bidra till förbättrad folkhälsa. Minskad exponering för miljöföroreningar kan därför ha positiva effekter både för fysisk och psykisk hälsa.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källor: European Environment Agency (EEA), Exposure to pollution linked to depression, anxiety and other mental health issues, 2026.

Soffor&Sängar
SITT BÄTTRE • SOV BÄTTRE

Robust 3-sits Maxi divansoffa L:348
(26 290 kr) **22 290 kr**

Rio soffa med schäslong 220x260
(28 490 kr) **21 360 kr**

Euforia 4-sitssoffa L:327
(27 990 kr) **22 390 kr**

Vårens nyheter är på väg in | Besök vår butik i Caroli idag

Caroli köpcentrum Östergatan 12 • 211 25 Malmö • Tel. +4640-13 99 11 • Webb: www sofforsangar.se

Så kan din livsstil påverka risken för demens

Nästan hälften av alla demensfall kan bero på riskfaktorer som vi själva kan påverka, till exempel rökning och högt blodtryck. En ny studie från Lunds universitet visar vilka riskfaktorer som är förknippade med två av våra vanligaste demenssjukdomar - Alzheimers sjukdom och vaskulär demens.

Under livet påverkas risken att utveckla demens av aspekter som vi inte kan förändra – såsom ålder, kön och gener. Men det finns också faktorer som vi själva kan förändra – som rökning, hjärt-kärlsjukdom, höga blodfetter, fysisk aktivitet, alkoholkonsumtion, hörselnedsättning och högt blodtryck. Eftersom demens inte är en enda sjukdom utan ett symtom på flera underliggande störningar, skiljer sig riskprofilen också åt mellan olika typer av demens. I studien från Lunds universitet visar forskarna hur olika riskfaktorer påverkar hjärnans förändringar kopplade till våra två vanligaste demenssjukdomar – Alzheimers sjukdom och vaskulär demens.

Olika riskfaktorer bakom olika typer av demens

– Mycket av den forskning som finns om de riskfaktorer som vi själva kan påverka, tar inte hänsyn till olika orsaker till demens. Vi har alltså haft begränsad kunskap om hur enskilda riskfaktorer påverkar de underliggande sjukdomsmekanismerna i hjärnan, förklarar Sebastian Palmqvist, lektor i neurologi vid Lunds universitet och överläkare på Minneskliniken vid Skånes universitetssjukhus.

Studien inkluderade nästan 500 personer med en medelålder på 65 år, med bevarad kognitiv förmåga. Under fyra år mättes förändringar

i hjärnans vita substans – de nervtrådar som ofta påverkas vid vaskulär demens – samt nivåer av amyloid β och tau - de proteiner kopplade till Alzheimers sjukdom. Syftet med studien var att ta reda på hur riskfaktorer, både de vi kan och inte kan påverka, hänger ihop med förändringar i hjärnan över tid.

– Vi såg att de flesta riskfaktorer som går att påverka - rökning, hjärt-kärlsjukdom, höga blodfetter och högt blodtryck med flera - var kopplade till skador i hjärnans blodkärl och snabbare ansamling av så kallade vitsubstansförändringar. Dessa skador ger en försämrad funktion av blodkärlen och leder till vaskulära hjärnskador – och kan i förlängningen leda till vaskulär demens, säger Isabelle Glans, doktorand vid Lunds universitet och ST-läkare i neurologi vid Skånes universitetssjukhus.

Hälsosam livsstil kan spela roll även vid Alzheimers sjukdom
Men forskarna upptäckte också riskfaktorer kopplade till Alzheimersprotein.

– Diabetes var förknippat med ökad ansamling av amyloid β , medan personer med lägre BMI hade snabbare ackumulering av tau. Dessa fynd behöver dock undersökas närmare och valideras i framtida studier, fortsätter Isabelle Glans.

Att leva hälsosamt och förändra de riskfaktorer som går, kanske kan hjälpa till att skjuta upp debuten av symtom vid Alzheimers sjukdom. Det är extra viktigt eftersom många personer med demens faktiskt har en blandning av olika underliggande mekanismer, till exempel både kärl- och alzheimerförändringar. Sebastian Palmqvist betonar därför vikten av en hälsosam livsstil även vid Alzheimers sjukdom:

– Att rikta in sig på vaskulära och metabola riskfaktorer kan fortfarande hjälpa till att minska de samverkande effekterna av flera hjärnförändringar som förekommer samtidigt, avslutar han.

Info Express-redaktionen
Källa: Lunds universitet

Antibiotika kan påverka tarmfloran i flera år

Behandling med antibiotika kan påverka sammansättningen av bakterierna som lever i tarmen, den så kallade tarmfloran, under lång tid. En ny studie visar att vissa typer av antibiotika kan kopplas till förändringar i tarmfloran i upp till fyra till åtta år efter behandlingen. Resultaten har publicerats i den vetenskapliga tidskriften Nature Medicine.

Antibiotika kan vara livräddande vid allvarliga infektioner, men epidemiologiska studier har också visat att en stor antibiotikaanvändning är kopplad till en ökad risk för vissa hälsotillstånd, såsom typ 2-diabetes och mag-tarminfektioner. Orsakerna till dessa observationer är inte fullt klarlagda, men förändringar i tarmfloran tros spela en roll. Detta har väckt frågor om långsiktiga effekter som antibiotika har på tarmfloran. Det är välkänt att antibiotika har en stor påverkan på tarmfloran på kort sikt, men hur länge dessa förändringar kvarstår har hittills varit oklart.

Även enstaka behandling lämnade spår

Ett internationellt forskarteam, lett av forskare vid Uppsala universitet, har nu funnit starka samband mellan en persons tidigare antibiotikaanvändning och sammansättningen av tarmfloran, inklusive mångfalden av bakteriearter.

– Vi kan se att antibiotikaanvändning så långt som fyra till åtta år tillbaka i tiden är kopplat till den sammansättning av tarmfloran som en person har i dag. Även en enstaka behandling med vissa antibiotikatyper lämnar spår, säger Gabriel Baldanzi, studiens försteförfattare och tidigare doktorand vid Uppsala universitet och fortsätter:

– Antibiotikaanvändning tas på stort allvar i Sverige och vi har redan en strikt antibiotikapolicy. Man ska fortsätta följa sin läkares rekommendationer. Samtidigt bidrar våra resultat till att belysa långsiktiga konsekvenser av antibiotika som sällan uppmärksammas.

I studien analyserade forskarna läkemedelsregisterdata tillsammans med en detaljerad kartläggning av tarmfloran hos 14 979 vuxna bosatta i Sverige. Tarmfloran jämfördes mellan deltagare som fått olika typer av antibiotika och de som inte fått någon alls under perioden. Studien var möjlig tack vare Sveriges omfattande läkemedels-

register som innehåller uppgifter om samtliga antibiotika som hämtas ut på apotek. Dessa data kunde forskarna sedan koppla till de biobankerna med tarmfloradata vid Uppsala universitet och Lunds universitet.

Starkare samband med vissa typer av antibiotika

Forskarna fann att resultaten skilde sig avsevärt beroende på vilken typ av antibiotika som använts. De starkaste sambanden observerades för klindamycin, fluorokinoloner och flukloxacillin. Däremot var penicillin V, det vanligast förskrivna antibiotika för behandling av infektioner utanför sjukhus i Sverige, kopplat till minimala och snabbt övergående förändringar i tarmfloran.

– Det starka sambandet mellan det smalspektriga flukloxacillinet och tarmfloran var oväntat och vi vill gärna se att detta resultat bekräftas i andra studier. Vi tror dock att resultaten från vår studie kan bidra till framtida rekommendationer kring antibiotikaanvändning, särskilt när man ska välja mellan två lika effektiva antibiotika där det ena har mindre påverkan på tarmfloran, säger Tove Fall, professor i molekylär epidemiologi vid Uppsala universitet och huvudansvarig forskare för studien.

Samlat in nya prover för uppföljning

Forskarna påpekar att studien endast inkluderade recept från de senaste åtta åren och att en längre uppföljningsperiod skulle kunna ge ytterligare insikter. En annan aspekt är att tarmfloran endast provtogs en gång per deltagare.

– Vi har precis samlat in ett andra prov från nästan hälften av deltagarna. Det kommer att göra det möjligt att ännu bättre förstå återhämtningstiden och se vilken sammansättning av tarmfloran som är mer mottagliga för störningar efter antibiotikabehandling, säger Tove Fall.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Lunds universitet.

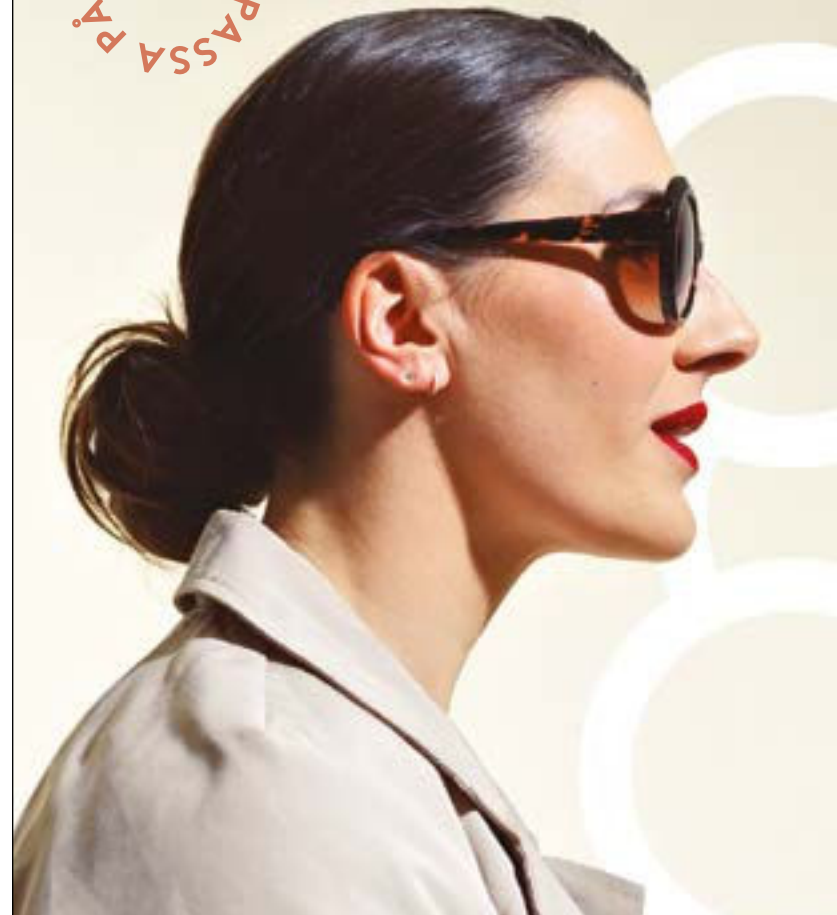
glasögonmagasinet

En solklar deal!

Slipade solglasögon på köpet
(värde upp till 6 595:-)

Våren är på ingång och det firar vi med årets bästa erbjudande! Njut av solen med ett par solglasögon slipade i din styrka, som du får helt utan kostnad vid köp av kompletta glasögon. En bra deal för både ögon och stil.

PASSA
PÅ!
PÅ!
PÅ!

Köp kompletta glasögon med vår bästa behandling (i-Protection NT, 1200 kr) och få ett par slipade solglasögon på köpet. Erbjudandet gäller t.o.m. 2026-06-21. Boka tid och läs mer på glasogonmagasinet.se

Här finns vi:

HELSINGBORG Bruksgatan 25, Tel: 042-18 38 88
LANDSKRONA Östergatan 12, Tel: 0418-41 18 30
LUND Lilla Tvärgatan 7, Tel: 046-13 99 98
MÄLMÖ Södra Förstadsg. 121, Tel: 040-828 88

BORÅS Lilla Brogatan 18, Tel: 033-41 99 90
GÖTEBORG Linnégatan 64, Tel: 031-711 00 64
GÖTEBORG Backavägen 2, Tel: 031-23 98 88
GÖTEBORG Stigbergsgliden 22, Tel: 031-780 60 18
GÖTEBORG Redbergsvägen 17, Tel: 031-19 84 70
KARLSTAD Drottninggatan 26, Tel: 054-18 03 18
KUNGSBACKA Borgmästareg. 8, Tel: 0300-56 32 80
KÄLLERED Ekenleden 3, Tel: 031-795 22 30
LERUM Brobacken 3, Tel: 0302-138 83
LINKÖPING Nygatan 33, Tel: 013-13 70 71

LULEÅ Köpmangatan 40, Tel: 0920-45 07 18
MÖLNLYCKE Allén 4, Tel: 031-50 88 95
NORRKÖPING Drottningg. 14, Tel: 011-13 18 88
NYKÖPING Västerport, Tel: 0155-28 88 53
ÖXELÖSUND Järntorget 3, Tel: 0155-362 20
UMEÅ Kungsgatan 45, Tel: 090-343 58 08
ÄTVIDABERG Adelsvärdsg. 1, Tel: 0120-101 22

Scanna och läs mer på
glasogonmagasinet.se

Garner

Rätstickan

Din glada garnbutik i Malmö

Stort utbud av garner i Malmö

Välkommen till den personliga butiken med stor kunskap och mycket garn för alla som är glada i stickning och handarbete. Vi på Rätstickan är övertygade om att alla kan sticka och vi erbjuder inte bara sköna garner i vår butik i Malmö utan även kunskap, råd och tips för den som vill komma igång. Vi välkomnar såväl erfarna stickare som nybörjare in att botanisera bland vårt utbud av garn och tillbehör. Hos oss hittar du även vad du behöver inom broderi.

Tillbehör

Öppettider:
Mån Tis-Fre 10.00-18.00
Ons-Tors 11.00-18.00
Lör 10.00-14.00

Adress
Regementsgatan 84, 217 51 Malmö
Telefon 040- 26 94 46
E-mail: info@ratstickan.se
Webb: www.ratstickan.se

Den relativa fattigdomen i Sverige har fördubblats

Reallönerna har stigit stadigt i Sverige vilket lett till att de flesta svenskar fått mer pengar att röra sig med. Men klyftorna i samhället har samtidigt ökat. Utsatta grupper har fått det tuffare när ersättningsnivåerna i de sociala trygghetssystemen sedan 1990-talet inte följt med utvecklingen. Det har statsvetaren Sebastian Sirén sett i sin forskning.

Sebastian Sirén arbetar just med ett forskningsprojekt där de svenska välfärdssystemens utveckling jämförs med andra länders. Foto: Mikael Wallerstedt, Uppsala universitet

– Skillnaderna mellan de som arbetar och de som behöver förlita sig på de offentliga trygghetssystemen för sin försörjning har ju ökat över tid. Vi kan se det tydligt när man tittar på det som kallas för relativ fattigdom, berättar Sebastian Sirén, postdoktor vid Statsvetenskapliga institutionen.

Definitionen för relativ fattigdom är att ha en inkomst som ligger under 60 procent av landets medianinkomst. Enligt Sebastian Sirén har andelen personer i Sverige som hamnar under den gränsen fördubblats sedan 1995, då andelen låg på sju procent.

– Trygghetssystemen under 80- och 90-talets skyddade hushåll med arbetslöshet och sjukdom från relativ fattigdom i ganska stor utsträckning. Idag ser vi att risken för att hamna under gränsen för relativ fattigdom är betydligt högre för hushåll som förlitar sig på arbetslöshetsförsäkring och sjukförsäkring än bland hushåll där man i huvudsak försörjer sig genom arbete. Den skillnaden har ökat dramatiskt, säger Sebastian Sirén.

I ett nytt forskningsprojekt studerar han välfärdspolitiska förändringar och hur det påverkat hushåll som riskerar att ha lägre inkomster. De grupper han

undersöker är ensamstående föräldrar, arbetslösa, unga och migranter. Han jämför hur inkomster över tid har utvecklats i Sverige och i flera andra välfärdsstater runt om i världen från 1980-talet och framåt.

– Jag studerar också i vilken mån välfärdspolitiken förändringar kan förklara utfallet för olika grupper. Dels så handlar det om att sätta Sverige i ett jämförande perspektiv och se hur utvecklingen här skiljer sig från andra jämförbara länder. Som metod kan vi också använda jämförelser för att förstå hur politikens utformning påverkar människor i olika länder, för om vi bara studerar Sverige är det ganska svårt att dra slutsatser om vilken roll den nationella politikens utformning spelar för de utfall vi intresserar oss för, som ojämlikhet eller fattigdom, förklarar Sebastian Sirén.

Brytpunkt i välfärdsstatens utveckling
Systemen han fokuserar på är: sjukpenningen, pensionssystemet, arbetsskadeförsäkringen, arbetslöshetsförsäkringen, barnbidrag och föräldraförsäkring. Han tittar även på behovsprövade stöd till utsatta hushåll utan andra inkomster, som försörjningsstöd och bostadsbidrag. Att han valt att ta avstamp just i 1980-talet beror på att

där inträffade en brytpunkt i välfärdsstatens utveckling.

– I hela västvärlden kan man se en period av uppbyggnad och expansion av välfärdspolitiken ungefär fram till 1980. Då avstannar den här expansionsfasen och så småningom övergår den till en period av mer nerskärningar. Det här är en internationell trend och vi ser den tydligt i Sverige från efter 90-talskrisen kan man säga, säger Sebastian Sirén.

Ersättningsnivåerna började sänkas
I samband med finanskrisen under första halvan av 90-talet började även Sverige sänka ersättningsnivåerna i socialförsäkringssystemen som fram till dess hört till de mest generösa i världen.

– Delvis återställde man dem, men inte till samma nivåer som tidigare. Vi har också haft en utveckling, och den är allra tydligast i arbetslöshetsförsäkringen, där vi har tak för försäkringarna som inte räknas upp i samma takt som reallöneökningarna. Det har gjort att allt fler löntagare slår i taket för de här försäkringarna. På ett sätt har ju ersättningen som vanliga löntagare får vid arbetslöshet, men också numera sjukdom och delvis pension, för allt fler kommit att bestämmas av vad den

högsta ersättningen i systemen är, säger Sebastian Sirén.

Sverige kring medelsnittet
De nedskärningar som gjorts i systemen gör att Sverige de senaste decennierna halkat efter flera andra länder som i högre grad behållit ersättningsnivåerna eller rustat upp sina välfärdssystem.

– Ja, det är ju absolut så när det gäller generositeten i socialförsäkringssystemen och när det gäller stödet till de utsatta genom försörjningsstöd. Om vi tittar på OECD-länderna så befinner sig Sverige i många fall kring genomsnittet och i vissa fall något under, till exempel när det gäller nivån i försörjningsstödet och ersättningen till de ekonomiskt utsatta. Vi befinner oss kring genomsnittet när det gäller pensioner och a-kassan, något över när det gäller sjukpenning, berättar Sebastian Sirén.

Avtalsförsäkringar har blivit viktigare
Avtalsförsäkringar via kollektivavtal och de försäkringar fackförbund erbjuder sina medlemmar har fått allt större betydelse för att täcka upp förlorad inkomst vid sjukdom och arbetslöshet. Det finns också privata försäkringar teckna, för den som har råd. Sebastian Sirén menar att det här på sikt innebär en risk för förtroendet för välfärdsstaten urholkas.

– Att ha mer omfattande offentliga trygghetssystem är utjämnande. Det finns tydliga belägg i forskningen på att det är de mer omfattande välfärdsstaterna som är mer utjämnade. Viljan bland grupper med mellanstora och större inkomster att bidra till samma system har ju varit en bärande tanke med den generella välfärdspolitiken vi har haft i Sverige. Och intresset att bidra till det gemensamma riskerar ju att gå förlorad om vi får en mer skiktad välfärdspolitik där vi har mer resursstarka grupper som förlitar sig på privata eller andra system än det offentliga, säger han.

Info Express. E: hello@infoexpress.se
Källa: Uppsala universitet

Ny forskning: Stärkt tidig insats ger betydligt färre elever med dyslexi

Ett nytt undervisningsprogram riktat till elever i årskurs 1 med ökad risk för dyslexi har en tydligt positiv effekt, visar en ny studie från Center for Læseforskning vid Köpenhamns universitet. I årskurs 3 var andelen elever med dyslexi betydligt lägre bland dem som deltagit i det nya undervisningsprogrammet jämfört med eleverna i kontrollgruppen.

Dyslexi är kopplat till lägre betyg i grundskolan, en ökad risk för att inte fullfölja en gymnasieutbildning samt en större risk för framtida arbetslöshet.

Internationell forskning visar dock att riktad och omfattande undervisning i små grupper, särskilt under de första skolåren, kan stärka utvecklingen hos barn med ökad risk för dyslexi.

Nu har forskare vid Center for Læseforskning genomfört den första danska studien som mäter effekten av ett längre, nyutvecklat undervisningsprogram i årskurs 1, riktat till elever med förhöjd risk för dyslexi. Resultaten är mycket positiva.

– Med vår studie kan vi nu för första gången dokumentera, i en dansk kontext, att en tidig och riktad insats med många undervisningstimmar i små grupper i årskurs 1 kan göra stor skillnad för elever i riskzonen för dyslexi. Det minskar helt enkelt antalet elever med dyslexi i årskurs 3 avsevärt, säger Anna Steenberg Gellert, seniorforskare vid Center for Læseforskning och projektledare för Tidlig opsporing og indsats mod ordblindhed.

Stora förbättringar på både kort och lång sikt
Totalt deltog 34 skolor i studien. Elever med förhöjd risk för dyslexi identifierades i slutet av förskoleklass. På 18 skolor deltog eleverna under årskurs 1 i små grupper i ett nytt, forskningsbaserat undervisningsprogram som omfattade totalt 76 lektioner. Undervisningen genomfördes av skolornas egna läsvejledare.

På de övriga 16 skolorna fortsatte läsundervisningen som vanligt. Där fick elever med förhöjd risk för dyslexi i genomsnitt 14 lektioner med särskilt anpassad läsundervisning i små grupper under årskurs 1.

Det nya forskningsbaserade programmet med ett stort antal lektioner visade tydliga resultat både på kort och lång sikt, berättar Anna Steenberg Gellert:

– I slutet av årskurs 1 var eleverna som deltagit i det nya undervisningsprogrammet i genomsnitt betydligt bättre på att läsa än eleverna som endast fått den ordinarie undervisningen. Endast 15 procent av eleverna i försöksgruppen kunde knappt läsa alls, jämfört med 37 procent i kontrollgruppen. Samtidigt upplevde eleverna i försöksgruppen själva att de hade blivit bättre läsare.

– I slutet av årskurs 3 klassificerades 37 procent av eleverna i försöksgruppen som elever med dyslexi. Bland eleverna som följt den ordinarie undervisningen var siffran hela 53 procent.

Även om studien visar att de flesta elever i riskzonen kan få ett betydande lyft redan i årskurs 1 genom deltagande i ett omfattande undervisningsprogram, kommer vissa elever fortsatt att ha så stora svårigheter att detta inte är tillräckligt.

– Precis som internationell forskning visar, kommer en del elever att behöva särskilt anpassad läs- och skrivundervisning flera gånger under sin skoltid. För vissa räcker det inte med ett enda intensivt undervisningsförlöpp. Det beror på att dyslexi är en inlärningssvårighet som är svår att övervinna, förklarar Anna Steenberg Gellert.

Små extra resurser – stor effekt
Trots att den förstärkta insatsen i årskurs 1 krävde betydligt fler undervisningstimmar, visar forskarna bakom projektet Tidlig opsporing og indsats mod ordblindhed att eleverna på försökskolorna i gengäld behövde färre extra undervisningstimmar i årskurs 2 och 3.

Bild av LaterJay Photography - Pixabay

Sammanlagt motsvarade insatsen i genomsnitt endast cirka 12 extra lektioner med läsvejledare per elev under de tre år som eleverna följdes i studien.

– Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv kan merkostnaderna för en sådan förstärkt tidig insats sannolikt vägas upp av positiva långsiktiga vinster,

bedömer Anna Steenberg Gellert och avslutar:

– När färre barn utvecklar allvarliga lässvårigheter förbättras möjligheterna för fler att genomföra en utbildning och etablera sig på arbetsmarknaden. Det gynnar både individen och samhället.

E: hello@infoexpress.se
Källa: Köpenhamns universitet

Eriks
Biluthyrning

LUND • ARLÖV/MALMÖ
HELSINGBORG • KRISTIANSTAD
HALMSTAD • HÖÖR

Boka ditt fordon

Skanna QR-koden och skicka din bokningsförfrågan.

Eller kontakta oss direkt

05:00–23:00 • 365 dagar om året
Mob. 0736-577 577
E-post: info@eriks-biluthyrning.se

Jordens omloppsbanas fylls av rymdskrot

Bildkälla: YouTube / ESA

Mängden rymdskrot runt jorden ökar snabbt och experter varnar för att risken för kollisioner mellan satelliter blir allt större. Den växande mängden fragment kan i framtiden påverka den rymdinfrastruktur som moderna samhällen är beroende av.

Antalet rester från satelliter och raketerna i omloppsbana runt jorden har ökat kraftigt under de senaste decennierna. Enligt uppgifter från European Space Agency (ESA) finns det i dag mer än **36 000 objekt större än tio centimeter** som kan spåras från jorden. Samtidigt uppskattar forskare att det kan finnas **över en miljon mindre fragment** med storlek mellan en och tio centimeter.

Även mycket små fragment kan orsaka allvarliga skador. Föremål i omloppsbana rör sig med hastigheter på upp till **28 000 kilometer i timmen**, vilket innebär att även små partiklar kan skada eller förstöra satelliter och andra rymdfarkoster vid en kollision.

Problemet har blivit mer akut i takt med att antalet satelliter ökar snabbt. Under de senaste åren har tusentals nya satelliter placerats i låg omloppsbana, framför allt för kommunikation och internet från rymden. Det har gjort området runt jorden allt mer trafikerat.

Experter varnar också för det så kallade **Kessler-syndromet** – ett scenario där kollisioner mellan objekt i rymden skapar stora mängder nya fragment. Dessa kan i sin tur orsaka fler kollisioner i en kedjereaktion

som gör vissa delar av omlopps-
banan svåra att använda.

För att minska problemet arbetar rymdorganisationer med flera lösningar. En viktig åtgärd är att **ta bort satelliter från omloppsbanan när deras uppdrag är avslutat**, så att de kontrollerat återinträder i atmosfären och brinner upp.

Samtidigt utvecklas teknik för **aktiv borttagning av rymdskrot**. Ett exempel är uppdraget **ClearSpace-1**, som förbereds av European Space Agency och syftar till att fänga in och avlägsna ett objekt i omloppsbana. Uppdraget ska testa teknik som i framtiden kan användas för att minska mängden rymdskrot.

Rymdorganisationer arbetar också med nya riktlinjer för hur satelliter ska konstrueras, så att de kan tas bort från omloppsbanan efter avslutad användning och därmed minska risken för nya fragment.

Experter betonar att problemet kräver internationellt samarbete. Utan gemensamma åtgärder kan den växande mängden rymdskrot i framtiden påverka satellitkommunikation, navigationssystem och rymdforskning.

Fakta: Rymdskrot

- **Över 36 000 objekt** större än 10 cm kan spåras i omloppsbana
- **Mer än 1 miljon fragment** uppskattas vara mellan 1 och 10 cm
- Hastighet i omloppsbana: upp till **28 000 km/h**

- Kollisioner kan skapa fler fragment i en kedjereaktion – **Kessler-syndromet**

Laurentiu Mihai - Info Express.
E: hello@infoexpress.se
Källa: European Space Agency.

Experter på kemtvätt och reparationer av
textil, skinn, päls, mocka, väskor sömnad.

Djäknegatan 2 21135, Malmö
Tel. 040 54 54 54 | Mob. 076 167 0444
E-post: info@milano-se.com | Webb: milano-se.com

När AI växer – räcker jorden till?

A I kräver allt mer energi. Samtidigt växer datacentren snabbt – och med dem frågan: hur påverkas energisystemen, och vem bär kostnaden?

Bakom varje AI-tjänst finns datacenter som arbetar dygnet runt. Dessa anläggningar kräver stora mängder el och avancerad kylning – och efterfrågan ökar snabbt.

Enligt International Energy Agency väntas energianvändningen från datacenter fortsätta stiga under de kommande åren. Det handlar inte bara om teknik, utan om ett växande tryck på energisystemen.

Datacenter byggs där elen är stabil och tillgänglig. I vissa regioner har detta redan lett till ökad belastning på lokala nät. Även om stora teknikföretag investerar i förnybar energi, påverkas systemen lokalt.

AI är inte den enda orsaken till den ökande energiefterfrågan – men det är en av de faktorer som växer snabbast.

Samtidigt diskuteras nya lösningar. Organisationer som European Space Agency och NASA har studerat möjligheten att i framtiden använda rymden för energiproduktion och infrastruktur.

I teorin kan rymden erbjuda nästan konstant solenergi och effektiv kylning. I praktiken återstår dock stora tekniska och ekonomiska utmaningar.

En annan utmaning är mängden rymdskrot i omloppsbanan. Ju mer rymden används, desto viktigare blir frågan om ansvar och långsiktig hållbarhet.

I takt med att rymden får en allt större roll växer också kraven på att hantera det som redan finns där.

Frågan är inte bara hur mycket vi kan bygga – utan hur systemen

Bild: Alex Shuper - Unsplash

påverkas på vägen.
I allt större grad handlar det
också om hållbarhet – hur
vi bygger framtidens digitala
infrastruktur utan att öka
belastningen på systemen.

Laurentiu Mihai - Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se

Källor

- International Energy Agency – rapporter om datacenters och energiförbrukning
- European Commission – analyser om digital infrastruktur och energibehov
- European Space Agency – studier om rymdbaserad energi
- NASA – forskning kring rymdinfrastruktur och teknologi

Otjänligt badvatten ska upptäckas lättare

Nästa sommar kan vi kanske slippa bada i förorenat vatten, tack vare ny teknik som kan spåra kolibakterier och andra ovälkomna ämnen i vattnet. Här masterstudenten Moa Jinbäck, som också varit involverad i projektet, med ett prov. Foto: Catherine Paul.

Urbanisering och ett varmare klimat gör att allt fler vill bada i kanaler, hamnar och vid stadsnära stränder som kan vara i närheten av där avloppsvatten och dagvatten släpps ut. En ny metod som testats i Helsingborg och Malmö kan ge både snabbare och mer komplett svar på om doppet är säkert eller ej.

Forskare från Lunds universitet, Sweden Water Research och Högskolan Kristianstad, i samarbete med Helsingborgs stad och Malmö stad, står bakom innovationen som presenteras i tidskriften Water Research X.

Urbanisering och ett varmare klimat lockar fler människor till badstränder, kanaler och hamnar. Det innebär också att fler människor kommer närmare platser där dagvatten och renat avloppsvatten släpps ut – och som kan innehålla sjukdomsframkallande bakterier, virus och andra patogener.

En ny innovation från forskare vid Lunds universitet, Sweden Water Research och Högskolan Kristianstad kan nu minska risken för det sistnämnda.

Metoden har med framgång testats i Helsingborg där svarstiden kortats från dagens flera dygn till några få timmar.

– Regelbundna kontroller är avgörande för att veta att vattnet håller tjänlig nivå. Tarmbakterien E. coli fungerar som en varningssignal för flera smittsamma mikroorganismer som kan orsaka sjukdom, säger Catherine Paul, docent i teknisk vattenresurslära vid LTH och den som utvecklat idén.

Vanligast är att kommuner – som vanligtvis ansvarar för tillsyn av badvattenkvaliteten – anlitar företag som odlar E. coli. Resultatet tar några dagar vilket ökar risken för onödig exponering av bakterier och

potentiellt även virus och andra patogener. Den nya metoden går i stället kortfattat ut på att klustra indikatorer utifrån hur stor förekomsten är av alla slags bakterier som bidrar till otjänligt vatten med hjälp av maskininlärning och flödescytometri – ett slags laserscanner av vätska för att upptäcka celler och andra partiklar.

Tillsammans med två andra experter på bakterier i vatten, Isabel Erb, industridoktorand i teknisk mikrobiologi på LTH och Sweden Water Research samt datavetaren Niklas Gador vid Högskolan Kristianstad, har de provat idén i praktiken.

Flera fördelar

Det finns flera fördelar med metoden jämfört med alternativen på marknaden, enligt forskarna:

Snabbare – det tar bara cirka 20 minuter att analysera ett vattenprov

Billigare och enklare – kräver mindre arbete och färre kemikalier än till exempel PCR-analyser

Automatiserbar – hela processen kan skötas av en maskin, vilket sparar både tid och personal

Mer hållbar – mindre resursanvändning än traditionella metoder

Öppen källkod

En ytterligare fördel är att man använt öppen källkod.

– Så metoden är gratis att testa för den som vill. Det krävs dock att man har tillgång till

en flödescytometer, så det är inte för husbehov, säger Isabel Erb. Flödescytometri kan som sagt beskrivas som en teknik som med hjälp av laser skannar celler och små partiklar i vattenprover. På några minuter skapas ett ”fingeravtryck” som beskriver alla bakterier i vattenprovet.

Med hjälp av en kod tolkar mjukvara datan och ger ett 80-procentigt säkert svar på om, och hur mycket, E. coli som finns i vattnet.

Planen: att skilja fågelbajs från avloppsvatten

Till skillnad från traditionella metoder tittar forskarna på hela bakteriesamhällen, eller mikrobiom, vilket gör det möjligt att upptäcka förändringar även om E. coli saknas.

– Med en bild av hela mikrobiomet kan vi i framtiden kanske även få reda på smittokällan. Mikrobiomet av fågelbajs ser till exempel helt annorlunda ut jämfört med det i avloppsvatten.

Fördelarna är många; analysen tar cirka 20 minuter, kräver färre kemikalier och kan automatiseras. Maskinen kan mäta vattenprover varje halvtimme. I framtiden är målet att resultaten ska skickas direkt till ett datasystem som avgör om varning ska utfärdas. Dyra och tidskrävande tester, till exempel så kallade PCR-tester, behövs då endast som bekräftelse.

– Nästa steg är att testa metoden i fler sammanhang, till exempel på dricksvatten, och förbättra algoritmerna för ännu säkrare prognoser, säger Catherine Paul.

Artikel i Water Research X: A data-driven early warning system for Escherichia coli in water based on microbial community analysis using flow cytometry 2D histograms.

Info Express-redaktionen
E-post: hello@infoexpress.se
Källa: Lunds universitet

Industripolitik avgörande för fortsatt utveckling av grönt stål

Sveriges satsningar på klimatvänligt grönt stål kan bli en motor för både europeisk konkurrenskraft och energi-självständighet. Men utan en uthållig och strategisk industripolitik riskerar tekniken att kommersialiseras i Kina i stället, enligt en ny avhandling från Lunds universitet.

Industripolitikens avgörande roll

Den globala stålindustrin står för nästan tio procent av världens utsläpp av växthusgaser. Att minska utsläppen från stålindustrin kommer att påverka energianvändning, leverantörskedjor och länders konkurrenskraft – och kan även få geopolitiska konsekvenser. Därför satsar regeringar runt om i världen på industripolitik för att påskynda omställningen och stärka sina egna industrier.

Grön industriutveckling är central för konkurrenskraft och europeisk energipolitik. Stålindustrin är en central del i detta med ny teknik, långa värdekedjor samt att den är av strategisk vikt för flertalet andra sektorer, säger Jonas Algers, doktorand i miljö- och energisystem vid LTH som nyligen publicerat avhandlingen ”Steel decarbonisation in the early 21st century”.

Studien visar att industripolitik spelat en avgörande roll för att möjliggöra utvecklingen av fossilfritt stål. Tydliga klimatmål, samordning mellan statliga bolag längs värdekedjan, riktade forsk-

Hybrits försöksanläggning under uppförande i Luleå 2020. Foto: Anders Frick/Wikimedia Commons CC BY-SA 4.0

ningsinsatser och selektiva stöd har gjort Sverige världsledande inom tekniken.

Dessutom visar jämförelser med Tyskland och USA att Sveriges modell varit relativt kostnads-effektiv. Sedan 2018 har statens stöd via det statliga finansieringsprogrammet Industriklivet uppgått till cirka 7,4 miljarder kronor. Under samma period har svensk industri importerat kol och liknande produkter för över 40 miljarder kronor. Elektrifieringen innebär att sådana värden i större utsträckning kan stanna i Sverige.

Bidrar på tre nivåer

Enligt studien bidrar den gröna stålpolitiken på tre nivåer: genom direkta utsläppsminskningar, genom export av gröna produkter och genom teknikutveckling som andra länder kan ta efter.

– Det är svårt, men möjligt att göra klimatmålen till verklighet. Det kommer dock kräva en politik som är uthållig och som är klar-synt om marknadsförhållanden såsom handelskonflikter, global

överkapacitet, och stenhård internationell konkurrens, säger Jonas Algers.

Men utvecklingen är inte självklar. Regeringen har minskat anslagen till Industriklivet och varit avvaktande till ytterligare stöd till stålbolaget Stegra, trots godkännande från EU-kommissionen. Samtidigt har Kina växlat upp. Det statliga bolaget China Baowu Steel Group har lanserat omfattande satsningar på grönt stål och redan exporterat vätgasbaserat stål till EU.

– Risken är att Europa upprepar misstaget från batteri- och solcellsindustrin: tekniken utvecklas här men skalas upp i Asien. För ett land som Sverige, med lång tradition inom järn- och stålproduktion, skulle det innebära förlorade exportmöjligheter och ökat beroende av kinesiska leverantörer, säger Jonas Algers.

Info Express-redaktionen
E-post: hello@infoexpress.se
Källa: Lunds universitet

Även reparation av elscooter

Vi erbjuder gräsklipparservice

CYKELSERVICE
(översyn inkl service)
nu endast 249 kr
vid uppvisande av denna annons gäller året ut

Vi erbjuder även knivslipning!

J & C Lindelöfs
CYKEL & KNIVSliperi
Bicycle Doctor

Adress: Traktorgränden 3, Lund, bakom "stora Coop"
Mobil: 073-687 22 02
E-post: lundinscykel@live.se
Öppet alla dagar

24-timmars service

Nästan hälften av alla bedrägerier börjar på Meta – så utnyttjas sociala medier av bedragare

Bild: Unsplash

Sociala medier har blivit den främsta ingången för digitala bedrägerier. Enligt en rapport från Revolut står Metas plattformar – Facebook, Instagram och WhatsApp – för den största andelen av de rapporterade fallen.

I Revoluts säkerhetsrapport framgår att Metas plattformar står för cirka **44 procent av alla rapporterade bedrägerier**, vilket gör Facebook, Instagram och WhatsApp till de enskilt största källorna.

Även andra plattformar förekommer. Telegram står för en betydande andel och används ofta i mer organiserade upplägg, medan TikTok och X (tidigare Twitter) förekommer i mindre omfattning men är en del av utvecklingen.

Uppgifterna avser rapporterade fall och kan variera mellan marknader, men bilden är tydlig: sociala medier har blivit en central kanal för digitala bedrägerier.

Flera typer av bedrägerier

Det handlar inte enbart om klassisk phishing. Det som dominerar är så kallade **APP-bedrägerier (Authorised Push Payment)** – där offret själv luras att genomföra en betalning.

Vanliga upplägg är:

- falska annonser och webbshoppar
- investeringsbedrägerier med löften om snabba vinster
- jobberbjudanden som kräver förskottsbetalning
- bedragare som utger sig för att vara företag eller myndigheter

Gemensamt är att bedragarna ofta bygger upp ett förtroende innan de ber om pengar.

Därför är sociala medier så effektiva

Sociala medier ger bedragare flera avgörande fördelar:

- stor räckvidd
- möjlighet att rikta annonser och meddelanden
- direktkontakt med användare

Kombinationen av räckvidd och upplevd närhet gör sociala medier till en effektiv miljö för bedrägerier. Kommunikation i flöden och meddelanden uppfattas ofta som personlig, vilket gör det lättare att skapa tillit.

Så undviker du att bli lurad

Bedrägerierna blir allt mer sofistikerade, men det finns tydliga varningssignaler:

- Var skeptisk mot erbjudanden som låter för bra för att vara sanna
- Klicka inte på okända länkar i meddelanden eller annonser
- Kontrollera alltid avsändaren – även om det verkar vara ett känt företag
- Betala aldrig i förskott till okända aktörer

- Var uppmärksam på stress – bedragare vill ofta att du agerar snabbt

Ett enkelt grundråd är att alltid ta ett steg tillbaka innan du fattar beslut som rör pengar.

Ett växande problem

Utvecklingen visar att bedrägerier i allt högre grad flyttar dit människor befinner sig – och i dag är det på sociala medier.

Samtidigt blir metoderna mer avancerade, vilket gör det svårare att avgöra vad som är äkta och vad som är falskt.

I takt med att bedrägerierna flyttar in i våra flöden blir vaksamhet en av de viktigaste digitala färdigheterna.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Revolut Consumer Security & Financial Crime Report 2025

Varför intresset för vinyl växer i streamingens era

Musik har aldrig varit mer tillgänglig än i dag. Ändå fortsätter försäljningen av vinyl att öka. Förklaringen ligger i hur det digitala har förändrat vårt sätt att värdera musik.

Intresset för vinyl växer – trots att miljontals låtar finns tillgängliga direkt via streaming. Det som kan verka motsägelsefullt är i själva verket en följd av samma utveckling.

Streaming har gjort musik tillgänglig – men också mindre exklusiv.

När allt finns överallt förändras relationen till musiken. Den konsumeras snabbt och ersätts lika snabbt. För många uppstår därför ett behov av något mer beständigt.

En motreaktion mot tempot

Den digitala vardagen präglas av hastighet och ständig tillgång. Vinyl erbjuder motsatsen.

Att lyssna på vinyl innebär att:

- välja aktivt
- lyssna från början till slut
- ge musiken tid

Det handlar inte bara om ljud – utan om upplevelse.

En ny generation driver utvecklingen

Det är inte bara nostalgi. Tvärtom är det många unga som driver trenden.

För Generation Z är vinyl inte retro – det är något nytt. Formatet upplevs som mer äkta och mer fysiskt i en digital värld.

Från musik till objekt

Vinyl har också blivit mer än ett format. Det är en produkt.

Limiterade utgåvor, genomtänkt design och stora omslag gör skivan till något man samlar, visar och behåller.

Ett samspel

Digitalt och analogt konkurrerar inte – de kompletterar varandra.

Streaming används för att upptäcka musik. Vinyl används för att uppleva den.

En ny balans

Vinylens återkomst handlar inte om det förflutna, utan om hur vi vill uppleva musik i dag.

Det digitala gjorde musiken obegränsad. Det analoga gör den värdefull igen.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källor: IFPI, RIAA, Luminate

EXCLUSIVE TIRES

Byta däck Vellinge
Snabbt · Professionellt · Rätt pris

040-42 00 52 | www.dackcenter.se | info@dackcenter.se
Fabriksgatan 3, 235 32 Vellinge

Billackering i Toppklass

Vår kunskap, erfarenhet och service är vår styrka. Vår affärsidé är att, med högsta kvalitet, erbjuda våra kunder fullgoda arbeten inom plåt, plast och lackeringsreparationer av fordon. Vi skall med lyhördhet, engagemang och bästa service alltid sträva efter optimalt nöjda kunder.

Billackering i mästarklass. Hjälp med skadan?
Drop-in skadebesiktning | Tel. 040-942573
E-mail: info@ubilack.se | Webb: www.ubilack.se

Dansk uppfinning kan stoppa varuförfalskning – digitalt fingeravtryck gör varje produkt unik

Företag förlorar varje år miljardbelopp när varor kopieras eller säljs vidare olagligt. Nu har forskare vid Köpenhamns universitet utvecklat ett digitalt och juridiskt bindande fingeravtryck som gör det möjligt att identifiera varje enskild produkt – och därmed kraftigt försvåra varuförfalskning.

Professor Thomas Just Sørensen vid Kemiska institutionen har uppfunnit ett fingeravtryck som gör varje fysisk produkt omöjlig att förfälska.

Varuförfalskning är ett omfattande globalt problem. År 2021 handlades kopior av varor till ett värde av cirka **467 miljarder USD** världen över.

Tidigare förknippades fenomenet främst med lyxvaror som väskor, klockor och solglasögon. I dag omfattar det i princip alla produktkategorier – från kosmetika, leksaker och sportutrustning till bildelar, elektronik och läkemedel.

Konsekvenserna är betydande. Förfälskade produkter leder inte bara till stora ekonomiska förluster och hundratusentals förlorade arbetstillfällen, utan kan också innebära direkta risker för konsumenter. Förfälskade läkemedel och kosmetika kan skada hälsan, medan undermålig elektronik i värsta fall kan orsaka brand. Trots detta fortsätter problemet att växa.

Ett unikt fingeravtryck på mikronivå
För att möta denna utveckling

har kemisten Thomas Just Sørensen vid Köpenhamns universitet, tillsammans med danska entreprenörer och investerare, utvecklat teknologin O-KEY® – ett digitalt fingeravtryck som gör varje fysisk produkt entydigt identifierbar.

– Föreställ dig att du kastar en handfull sand på en glasskiva. Sandkornen landar i ett slumpmässigt mönster som är omöjligt att kopiera. Det är exakt samma princip vi använder när vi skapar våra artificiella fingeravtryck, säger Thomas Just Sørensen.

Fingeravtrycket består av en märkning på cirka 1 × 1 millimeter, som appliceras direkt på produkten eller dess förpackning med transparent bläck. Bläcket innehåller mikropartiklar som bildar ett slumpmässigt mönster som inte kan återskapas.

Märkningen placeras i ett mycket litet område, kan skan-

nas med en vanlig smartphone och fungerar som ett juridiskt erkänt bevis på äkthet.

– Märkningen ger företag en helt ny möjlighet att skydda sina produkter, säkerställa avtal och dokumentera äkthet ända ner på individnivå, menar Thomas Just Sørensen.

Royal Copenhagen bland de första
Det danska porslinsföretaget Royal Copenhagen är bland de första varumärkena i världen att använda teknologin. Resultaten från den initiala implementeringen har varit positiva.

I ett första steg har lösningen använts för att spåra produktternas väg genom distributionskedjan – från produktion till slutkund.

– O-KEY® har satt en ny standard för hur vi skyddar vårt varumärke. Implementeringen gav oss omedelbar transparens i vår distributionskedja och

tryggheten i att våra produkter skyddas av ett juridiskt erkänt bevis. Det är enkelt, effektivt och avgörande, säger Allan Scheffe, SVP Continental Europe, Fiskars Denmark A/S.

Utöver porslin har O-KEY®-märkningen även använts på bland annat Kay Bojesen-figurer och internationella säkerhetsprodukter.

Från forskning till kommersiell lösning
Teknologin bygger på många års forskning inom materialkemi vid Köpenhamns universitet. Med stöd från Innovationsfonden och privata investerare har forskningen kommersialiserats genom företaget PUFIN-ID®, som har i dag 16 anställda i Köpenhamn.

Redan 2016 kom Thomas Just Sørensen i kontakt med begreppet physically unclonable functions (PUF) vid en konferens i norra Frankrike, vilket väckte idén om att utveckla ett fingeravtryck som inte kan kopieras.

Två år senare publicerade han en vetenskaplig artikel i tidskriften Science Advances, som ligger till grund för teknologin bakom O-KEY®.

Sedan dess har företaget utvecklat en komplett lösning som kombinerar fysisk märkning, egen IT-infrastruktur, specialutvecklade märkningsmaskiner och en AI-baserad plattform som hanterar och verifierar de digitala fingeravtrycken.

– Vi har gått från avancerad laboratorieforskning till en skalbar produkt och en app som kan laddas ner direkt. I dag ser vi hur teknologin kan skydda både danska designklassiker och internationella varumärken – samtidigt som den stärker konsumenternas förtroende, enligt Sørensen

Laurentiu Mihai - Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: Köpenhamns universitet

När framtiden saknar facit – ledarskapets viktigaste förmåga i dag

I en tid där prognoser snabbt blir inaktuella och långsiktiga planer tappar giltighet över en natt, ställs ledare inför en ny verklighet. Framgång avgörs inte längre av vem som har alla svar – utan av vem som kan fatta beslut och skapa riktning trots att svaren saknas.

Ledarskap i en ny verklighet
Det traditionella ledarskapet byggde på kontroll, stabilitet och förutsägbarhet. Strategier togs fram för flera år framåt och justerades stegvis.

I dag förändras förutsättningarna kontinuerligt. Ekonomisk volatilitet, teknologiska språng, geopolitisk osäkerhet och snabba marknadsskiften gör att ledare allt oftare måste agera utan fullständig information.

I detta landskap är osäkerhet inte ett undantag – den är normen.

Tolerans för osäkerhet är inte svaghet

Att acceptera osäkerhet innebär inte att sänka kraven eller fatta ogenomtänkta beslut. Tvärtom kräver det ett mer moget ledarskap. Det handlar om att ta ansvar även när utfallet är oklart och att skilja mellan risker som kan hanteras och osäkerhet som måste accepteras.

Ledare med hög tolerans för osäkerhet:
• fattar beslut trots ofullständigt underlag
• justerar kursen i stället för att försvara föräldrade planer
• skapar trygghet genom tydlig riktning och värderingar – inte genom skenbar kontroll

Organisationer speglar sina ledare

När ledare signalerar att endast perfekta beslut är acceptabla skapas försiktighet. Medarbetare väntar, undviker ansvar och skyddar sig mot misstag. Resultatet blir passivitet – inte stabilitet.

När osäkerhet däremot erkänns öppet och kombineras med tydlig riktning uppstår handlingskraft. Organisationer som lär sig att arbeta med osäkerhet blir mer anpassningsbara, mer lärande och bättre rustade för förändring.

Vad innebär detta i praktiken?
För dagens ledare krävs ett

Bild av Markus Spiske från Pixabay

tydligt skifte i fokus:

• **Från kontroll till riktning.**
Alla detaljer kan inte styras, men mål och prioriteringar kan tydliggöras.
• **Från perfektion till progression.**
Justerbara beslut är ofta mer värdefulla än perfekta beslut som aldrig fattas.
• **Från skuld till lärande.**
I osäkra miljöer är misstag en naturlig del av utvecklingen.

Ledarskapets verkliga test
Framtidens ledare bedöms inte utifrån sin förmåga att eliminera osäkerhet, utan utifrån sin förmåga att fungera effektivt inom den. De som lyckas är de som kan hålla kursen, bygga förtroende och fatta beslut även när kartan inte längre stämmer med terrängen.

Osäkerhet är här för att stanna. Toleransen för den har därför blivit en avgörande ledarskapsförmåga – inte bara i kris, utan i vardagen.

Info Express-redaktionen.
E: hello@infoexpress.se

Källa:
Inspirerad av analys publicerad i Harvard Business Review, januari 2026 .

KEMTVÄTT SKRÄDDERI SKOMAKERI

ÖPPETTIDER
MÅN-FRE 11-18
LÖR 11-14
VÄLKOMNA!

SKOMAKERI • SKRÄDDERI • KEMTVÄTT

Adress: Linnégatan 72, 216 15 Limhamn

Telefon: **070-956 66 99**

Vi erbjuder professionell service inom
skomakeri, skrädderi och kemtvätt.

ERBJUDANDE!
Klipp ut annonsen och visa den i butiken –
få 50 kr extra
när du köper presentkort.

Lokala erbjudanden & tjänster

PG's i Vellinge

I Vellinge har vi vårt fina showroom där vi visar vinterträdgårdar, Pergola, Fönsterpartier, Colv, Markiser, Utekök.

KONTAKT

Vattentornsgatan 5, 235 32 Vellinge
E: info@pgsivellinge.se
Tel: 072-997 94 00

Skanna
och läs
mer

BABYRINGEN
MALMÖ

1300m2 BABYBUTIK
MED ETT STORT & UNIKT
SORTIMENT

KONTAKT

Hornyxegatan 9, 213 76 Malmö
E: info@babyringen.se
Tel: 040-23 00 70

Skanna
och läs
mer

BILFIRMA I VELLINGE
Märkesoberoende

Hos Vellinge Bilbolag kan du alltid lita på att ditt bilköp kommer utan några överraskningar.

KONTAKT

Adress: Terminalgatan 11, Vellinge
E: kontakt@vellingebilbolag.com
Tel: 040-41 22 10

Skanna
och läs
mer

SYATELJÉ
Zanne

Erfaren skräddare med fokus på ändringar och reparationer.

KONTAKT

Polisvägen 5B, 236 31 Höllviken
E: syateljezanne@outlook.com
Tel: 073-693 93 99

Skanna
och läs
mer

HATTBUTIKEN

Här finner ni ett häpnadsväckande brett utbud av hattar, kepsar och baskrar från kända varumärken.

KONTAKT

Hamngatan 3, 211 22 Malmö
E: info@hattbutikvestersblads.se
Tel: 073-749 09 49

Skanna
och läs
mer

NÄSETS
BARBERSHOP

Vi erbjuder klippning, barbering och ansiktsbehandling samt försäljning av exklusiva hår- och skäggprodukter.

KONTAKT

Videholms allé 6A, 236 31 Höllviken
E: nasetsbarbershop@hotmail.com
Tel: 072-006 61 87

Skanna
och läs
mer

FRIDA SKRÄDDERI

Lämna in dina kläder till Frida medan du shoppar i Mobilia. Vi hjälper dig med skrädderi och kemtvätt. Du är hjärtligt välkommen!

KONTAKT

Per Albin Hanssons väg 40
E: fridaskradderi@gmail.com
Tel: 073 500 09 87

Skanna
och läs
mer

STILIGA
HÖGTIDSKLÄDER

Stiliga Högtidskläder hyr ut och säljer förstklassiga högtidsdräkter för män i alla åldrar.

KONTAKT

Dalaplän 2, 21428 Malmö
E: info@stiligahogtidsklader.se
Tel: 040-19 23 74

Skanna
och läs
mer

Upptäck STUNDER – premiär i sommar

Syns i både tryck och digitalt.

I hela Västra Skåne – från Falsterbo till Ängelholm.

STUNDER
INSPIRATION · UPPLEVELSER · NOJE

NO.1 • 2026

WWW.STUNDER.EU

XPRESS MEDIA

Allt du behöver – i en lösning:

- Lokal och regional räckvidd i hela Västra Skåne
- Tryck + digital synlighet
- Xpress Deals-konto ingår – upp till 3 deals
- E-tidning via STUNDER
- Kreativ support – från idé till färdig annons

Läs mer och kontakta oss på
www.xpressmedia.eu

Premiär i sommar

STUNDER

INSPIRATION · UPPLEVELSER · NOJE

NO.1 • 2026

WWW.STUNDER.EU

XPRESS MEDIA